

zeker over borstvoeding

10 maart 2021

Betreft: Lactatiekundige IBCLC noodzakelijk zorgberoep

Geachte heer De Jonge, Uwe Excellentie,

De afgelopen periode heeft de NVL als beroepsorganisatie van lactatiekundigen IBCLC met diverse brieven aan het Ministerie van VWS benadrukt dat lactatiekundige zorg niet zomaar een contactberoep betreft, maar noodzakelijke zorg die in veel gevallen geen uitstel verdraagt en daarom op ethische gronden ook tijdens lockdownperiodes doorgang moet vinden. Onderstaand lichten wij dit nader toe en onderbouwen wij ons verzoek aan u om lactatiekunde als noodzakelijk zorgberoep te kwalificeren. Deze brief is primair aan u gericht. Vanwege het belang dat wij omwille van de jongste burgers van Nederland aan deze zaak hechten, gaat dit schrijven echter ook cc naar diverse andere beleidsmakers.

Wanneer bij borstvoedingsproblemen niet tijdig lactatiekundige zorg wordt geleverd, bestaat er een grote kans op irreversibele schade: zonder lactatiekundige begeleiding ontwikkelen veel moeders het gevoel zich in een uitzichtloze situatie te bevinden. Onderzoek laat zien dat vrouwen daardoor voortijdig stoppen met het geven van borstvoeding. De borstvoedingsrelatie, de veilige hechting, het gevoel van moederlijke competentie, de stressregulatie, het microbioom van de baby bij onverhoopte toediening van kunstmatige zuigelingenvoeding... ze komen allemaal onder druk te staan wanneer het voedingsproces niet goed verloopt en er geen professionele hulp beschikbaar is.

Zorgvragen van moeders en baby's over problematische borstvoedingssituaties zijn daarom urgent. Gezien de grondwettelijke taak van de overheid (Artikel 22) om de volksgezondheid te bevorderen en gezien het kernprincipe van de gezondheidszorg ('primum non nocere', 'first do no harm') dragen deze vragen een ethische verantwoordelijkheid in zich. Met name het aspect van preventie van irreversibele schade is daarbij zwaarwegend. Het was bovendien één van de belangrijke gronden voor professionals in diverse andere beroepen om te (mogen) blijven werken.

Op 5 januari 2021 hebben wij het ministerie andermaal op de hoogte gebracht van onze grote zorgen over de beleidskeuze van de overheid ten aanzien van lactatiekundige zorg, maar wij hebben daarop geen reactie ontvangen. Ondertussen hadden moeders en baby's onze zorg hard nodig, net als naar ons verwijzende collega-zorgverleners uit de geboortezorgketen. Die zorg is onder de huidige omstandigheden extra urgent, aangezien het belang van een goed functionerend immuunsysteem alleen maar duidelijker is geworden en er bovendien sprake lijkt van een geboortegolf, waardoor naar verwachting nog meer moeders hulp nodig zullen hebben.

Het is dan ook uitermate schrijnend dat VWS simpelweg en zonder inhoudelijke argumentatie lijkt te hebben betoogd dat het feit dat lactatiekundige zorg niet in het BIG-register staat en niet uit de basisverzekering wordt vergoed, reden is om de beroepsgroep niet bij de cruciale zorgverleners onder te brengen. Hoe zich dat verhoudt tot vergelijkbare administratieve situaties in sommige andere beroepen, die desondanks wel zorg mochten leveren, is voor ons nog steeds onduidelijk.

Wij hebben de afgelopen maanden perplex gestaan over het feit dat sterk werd ingezet op de zorg voor en bescherming van ouderen, terwijl er amper aandacht leek te zijn voor de jongste burgers van Nederland. Zij staan aan het begin van hun leven en het is de ethische plicht van volwassenen (en zeker van beleidsmakers op het hoogste niveau) om hun gezondheid voor de korte én lange termijn optimaal te ondersteunen en te beschermen.

De evolutionaire basis van borstvoeding is het opbouwen van immuuncompetentie, een krachtig afweersysteem voor de lange termijn. Zowel het proces (de (voedings)relatie met de moeder) als het product (humane melk) draagt daaraan bij. Borstvoeding is daarmee het fundament onder precies die functie die, wanneer zij faalt, mensen op de IC en uiteindelijk op het sterfbed laat terechtkomen. Het is uitermate verontrustend dat de overheid dit al die tijd niet zodanig op waarde heeft weten te schatten dat ze haar beleidsmaatregelen voor lactatiekundige zorg erop heeft aangepast.

We ervaren het in die context dan ook als een blamage dat de politiek mensen wél toestond keuken- of badkameradvies in te winnen indien “noodzakelijk”, maar burgers voor wie lactatiekundige zorg noodzakelijk was (kwetsbare baby’s en hun borstvoedende moeders), in de steek liet:

“Winkels die meubels, keukens, badkamers en andere benodigdheden voor het interieur verkopen zijn gesloten. Indien noodzakelijk is het mogelijk om thuis advies te krijgen hierover onder voorwaarden van bezoek thuis (afstand houden en max 1 persoon per bezoek per dag).”

(Zie <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/ondernemen-en-werken-in-coronatijd/winkeliers/uitgezonderde-winkels-tijdens-lockdown> .)

Staatssecretaris Blokhuis heeft pas twee weken geleden een campagne gelanceerd die volgens de website tot doel heeft stress onder ouders terug te dringen:

“De tijd vlak voor de conceptie tot het tweede levensjaar is cruciaal voor zowel de fysieke als mentale gezondheid in het latere leven van het kind. Stress kan ouders belemmeren warmte en genegenheid te geven en adequaat te reageren op wat hun kindje nodig heeft. (...) Hou je zorgen niet voor je maar praat erover bij de huisarts, de verloskundige, de jeugdgezondheidszorg of een andere hulpverlener. Zodat je een handje geholpen kunt worden en met zo min mogelijk stress een goede start kunt maken met je kind in die belangrijke eerste jaren van het leven.”

(Zie <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/02/09/nieuwe-campagne-vws-wil-stress-rond-zwangerschap-verminderen> .)

Een tekst als deze roept bij ons veel vragen op. Wat moeten we met dergelijke ogenschijnlijk mooie woorden als er in de praktijk een andere realiteit wordt afgedwongen? Hoe geloofwaardig is de overheid als ze dit beweert en tegelijkertijd een essentieel beroep dat precies dááaraan een vitale bijdrage levert, hardnekkig is blijven verbieden? Realiseert de regering zich wat, via competente immuniteit, adequate neurofysiologie en krachtige stressregulatie, de rol van borstvoeding is en hoe daarmee de basis voor de levenslange gezondheid wordt gelegd? Hoe gaat het ministerie deze zorg waarborgen?

Onze doelgroep heeft tevergeefs gewacht op voortschrijdend inzicht bij de overheid. Wijzelf hebben het leed en de irreversibele schade die zijn ontstaan doordat wij niet mochten werken als stressvol en frustrerend ervaren. Het was onverantwoord naar baby's en ouders toe dat zorg die dringend gewenst was, onmogelijk werd gemaakt; deze situatie botste frontaal met onze beroepsethiek. Wij zijn professionals die de waarde van borstvoeding in haar volle omvang door en door kennen, een visie die wordt ondersteund door de WHO, UNICEF en heel veel wetenschappelijk onderzoek en die bovendien naadloos aansluit bij de Sustainable Development Goals. Met de bijgaande brief en het daarin gelinkte protocol hebben we onze leden inmiddels instructies aangereikt voor het veilig inrichten van de lactatiekundige zorg in de komende tijd; deze documenten staan tevens op het openbare deel van onze website en zullen worden gedeeld met externe partijen.

Met de regelgeving van de afgelopen periode was sprake van onrecht jegens onze jongste burgers, een schending van het Verdrag van de Rechten van het Kind op de ‘highest attainable standard of health’.

Wat er de komende tijd ook nog op ons moge afkomen: de overheid doet er goed aan zich die mensenrechtenschending te realiseren.

Aangezien het onzeker is wat de nabije toekomst gaat brengen, willen we daarom dat nu alvast wordt geregeld dat lactatiekundige zorg ook in een lockdownsituatie is gewaarborgd. Baby's en hun borstvoedende moeders moeten bij dringende vragen aangaande de borstvoedingsrelatie te allen tijde zorg van een lactatiekundige IBCLC kunnen inschakelen.

Moeders en baby's hebben zowel een krachtig potentieel als een te eerbiedigen kwetsbaarheid. Daarom roepen wij iedereen, die in de positie verkeert om hen te beschermen, op om zich hard te maken voor deze groep, om visie en daadkracht te laten zien en om te regelen dat dringende hulpvragen kunnen worden beantwoord, ook en juist onder moeilijke omstandigheden. We vertrouwen erop dat de overheid inziet dat lactatiekundige zorg cruciale zorg is en dat zij het beroep van de lactatiekundige IBCLC alsnog op de lijst van noodzakelijke zorgberoepen plaatst.

Wij hopen u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd over onze visie op de huidige situatie; indien gewenst kunnen wij daarvoor nog gedegen wetenschappelijk onderzoek aanreiken. We zien vanuit het Ministerie van VWS graag een onderbouwde reactie op deze brief tegemoet, waarvoor bij voorbaat onze oprechte dank.

Met vriendelijke groet, hoogachtend,
namens het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Lactatiekundigen

Karin Tiktak, voorzitter
Marjan Mühren, secretaris
Roeline den Ouden-Amelink, ad-interim penningmeester
Tineke De Backer, algemeen bestuurslid
Jessie van Dijk, algemeen bestuurslid
Marianne Vanderveen-Kolkena, algemeen bestuurslid

Cc per bcc:

AJN	Jordi de Jong (RTV Utrecht)
ANP	KCKZ
Leonie Barelds (UNICEF Nederland)	Marion Koopmans (OMT-adviseur)
Vera Bergkamp (D66)	Ernst Kuipers (LNAZ)
Joba van den Berg (CDA)	Peter Leeflang (VWS)
BO Geboortezorg	Renske Leijten (SP)
Karin Boode (GGD-GHOR)	NJi
Antje Diertens (D66)	NOS
Carla Dik-Faber (CU)	NVK
Corinne Ellemeet (GL)	NZA
Ondine Engelse (NCJ)	Lilianne Ploumen (PvdA)
Eva van Esch (PvdD)	Hester Rippen (LBR)
Henri van Faassen (VWS)	RIVM
Alice van Gent (VWS)	Hayke Veldman (VVD)
Diederik Gommers (OMT-adviseur, NVIC)	Monique Verduijn (NHG)
Daniëlle Hirsch (GL)	Femke Witteveen (KNOV)
Jurriaan Jansen (VWS)	